

तालुका बीज गुणन प्रक्षेत्र गोंडखैरी ता. कळमेश्वर,
जि. नागपूर या प्रक्षेत्रावर फळरोपवाटिका स्थापन
करणेस प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक :- फरोवा-२०१८/प्र.क्र.२०७/१३-अ,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक :- १४ फेब्रुवारी, २०१९

संदर्भ :- १) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.२०१८/४२/प्र.क्र.१३/१३-अ, दि.२/२/२०१८.

२) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. राकृवि-०३१७/प्र.क्र.२३/राकृवियो,
दि.२३/२/२०१८.

३) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. फलो/फलो-२/नर्सरी/नर्सरी स्था./३००३/२०१८.
दि. २०/११/२०१८.

प्रस्तावना:-

मा. मुख्य सचिव, यांचे अध्यक्षतेखाली दि. १५/१२/२०१७ रोजी झालेल्या राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या राज्यस्तरीय प्रकल्प समितीच्या (SLSC) २४ व्या बैठकीत सन २०१७-१८ करिता राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत उच्च तंत्रज्ञानावर आधारीत फळरोपवाटिका स्थापन करणे प्रकल्पांतर्गसाठी रु. १९.९६५ कोटी रकमेचा प्रकल्पास मंजूरी देण्यात आली आहे. तालुका बीज गुणन प्रक्षेत्र गोंडखैरी ता. कळमेश्वर, जि. नागपूर हे सन १९६४ मध्ये स्थापन झाले आहे. सदर प्रक्षेत्राचे एकूण क्षेत्र १६.२७ हे. असून लागवडी खालील क्षेत्र १३.२० हे. आहे. जिराईत क्षेत्र ११.२० हे., बागाईत क्षेत्र ३.०० हे. आहे. सदर रोपवाटिकेच्या या प्रक्षेत्रावर डाळींब पिकाची ४०० मातृवृक्ष उपलब्ध असून संत्रा, मोसंबी, जंबेरी, रंगपूर, आंबा, चिकू इत्यादि मातृवृक्षांची लागवड करण्यात येणार आहे.

सदर प्रक्षेत्रावर बारमाही सिंचनाची सुविधा उपलब्ध असल्याने रोपवाटिका स्थापन करण्यास वाव आहे. सदर प्रक्षेत्र काटोल उपविभागात येत असून येथे संत्रा, मोसंबी, डाळींब, कागदी लिंबू इत्यादि प्रमुख पिकांच्या कलमी रोपांची मागणी शेतकऱ्यांकडून मोठ्या प्रमाणात होत आहे. तसेच मग्नारोहयो, राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान अंतर्गत फळबाग लागवडी करिता कलमा रोपांची आवश्यकता मोठ्या प्रमाणावर आहे. रोपवाटिका स्थापन केल्यास सदर रोपवाटिके करिता वेगळी पदे निर्माण करावी लागणार नाहीत. त्यांचा प्रक्षेत्रावरील कोणत्याही घटकावर परिणाम होणार नाही व वित्तीय भार पडणार नाही. या प्रक्षेत्रावर फळरोपवाटिका स्थापन केल्यास परिसरातील शेतकऱ्यांना कलमा रोपांची उपलब्धता होऊन फळबाग लागवड क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणावर वाढ होईल. त्यामुळे शेतकऱ्यांची आर्थिक परिस्थिती उंचावण्यास मदत होईल. प्रक्षेत्रास कलमे रोपे विक्री पासून आर्थिक फायदा होईल. परिणामतः मजुरांना मोठ्या प्रमाणात रोजगार उपलब्ध होईल. तालुका बीज गुणन प्रक्षेत्र गोंडखैरी ता. कळमेश्वर, जि. नागपूरच्या एकूण उपलब्ध क्षेत्रापैकी १६.०० हेक्टर क्षेत्रावर तालुका फळरोपवाटिका स्थापन करणे प्रस्तावित आहे. राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत उच्च तंत्रज्ञानावर आधारीत फळरोपवाटिका स्थापन करणे प्रकल्पांतर्गत (सन २०१७-१८) सदरहू रोपवाटिकेस रु.९६.०० लाख मंजूर आहेत. सदरचा मंजूर निधी खर्च होण्यासाठी रोपवाटिका स्थापन करण्यास मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय -

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत उच्च तंत्रज्ञानावर आधारीत फळरोपवाटिका, तालुका बीज गुणन प्रक्षेत्र गोंडखैरी ता. कळमेश्वर, जि. नागपूर येथे उपलब्ध असलेल्या १६.२७ हे. प्रक्षेत्रावर तालुका फळरोपवाटिका स्थापन करण्यास कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.२०१८/४२/प्र.क्र.१३/१३-अ, दि.२/२/२०१८. मध्ये दिलेल्या अटी शर्तीच्या अधिन राहून आणि कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. राकृवि-०३१७/ प्र.क्र.२३/ राकृवियो, दि.२३/२/२०१८ मध्ये दिलेल्या लेखाशिर्षांतर्गत, राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत उच्च तंत्रज्ञानावर आधारीत फळरोपवाटिका स्थापन करणे प्रकल्पांतर्गत (सन २०१७-१८) सदरहू रोपवाटिकेस रु.९६.०० लाख, प्रपत्र -अ प्रमाणे प्रस्तावित कामांसाठी वित्तीय नियम पुस्तिका १९७८ भाग-पहिला ,उपविभाग १ ते ५ पुस्तिकेतील परिच्छेद क्र. १३४ (३)अन्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०२१४१३००१८५२०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अशोक आत्राम)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२. संचालक, फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. संचालक, निविष्टा व गुण नियंत्रण, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
४. विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपुर विभाग, नागपुर.
५. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, नागपूर.
६. महालेखापाल-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई /नागपूर,
७. महालेखापाल-१/२, (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर,
८. वरिष्ठ जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे.
९. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
१०. सहसंचालक लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५ वा मजला, मुंबई -३२,
११. अवर सचिव, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१२. कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), कृषि व पदुम (कृषि व फलोत्पादन) विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. निवड नस्ती (१३-अ).

("प्रपत्र-अ" शासन निर्णय क्रमांक :- फरोवा-२०१८/प्र.क्र.२०७/१३-अ,)

फळरोप वाटीकेसाठी घटकनिहाय प्रस्तावित खर्च:-

आदर्श रोपवाटिका स्थापन करणे अंतर्गत आराखडयातील विकास कामांचा सुधारित तपशील

अ.क्र.	विकास कामे	क्षेत्र क्षमता	संख्या	संभाव्य खर्च (रु.लाखात)
१	जमीन विकसन व साफसफाई	४.०० हे.	---	३.००
२	चेक लिंक कुपण	४.०० हे.	-----	१४.५०
३	लोखंडी शेड हाऊस दुरुस्ती व नवीन		२	७.००
४	भांडारगृह दुरुस्त करणे		१	४.००
५	औजारगृह व कार्यालय दुरुस्ती		१	४.००
६	पॉटींग हाऊस नवीन		१	४.००
७	माती निर्जतीकरण ओटा		१	४.००
८	नवीन मातृवृक्ष लागवड		२.००	१.००
		संत्रा-२७७	१.००	०.५०
		मोसंबी-२७७	१.००	०.५०
		गुलाब व इतर फुलझाडे	०.०५	०.९०
		मोगरा -१०	०.०५	०.८०
		औषधी वनस्पती	०.१०	०.८०
९	हरतिगृह (२००० चौ.मी.)	२०००चौ.मी.	१	५.००
१०	सौर ऊर्जा पंप	७.५०एच.पी	१	७.५०
११	विद्युत पंप साहित्यासह	५ एच.पी.	२	१.५०
१२	लोखंडी शेड मधील सितेट बेड	-----	-	१.००
१३	गांडूळ खत युनिट उभारणी शेडसह	३०X२० फुट	१	५.००
१४	यांत्रिक सुविधा (यंत्र सामुग्री)	-----	-	५.००
१५	सिमेंट रस्ता	२००मी	-	१०.००
१६	इतर संकिर्ण	-----	-	१०.००
	एकूण		-	९६.००